

NOTAT

Til:	Danmarks Fiskeriundersøgelser, Fiskeplejemidlerne
Fra:	Skælskør Kommune v. Hedeselskabet Miljø og Energi as
Dato:	21.02.06
Emne:	Ansøgning om fiskeplejemidler til Lungrenden og Øllemoserenden, Skælskør Kommune

Indledning

Skælskør Kommune er gennem Vestsjællands Amts regionplan forpligtet til at forbedre vandløbskvaliteten i kommunens vandløb med henblik på at leve op til de fastlagte målsætninger. Desuden er der nu i Miljømålsloven fastsat en tidsfrist for opfyldelse af målsætningerne i vandløbene til år 2015.

I den forbindelse ønsker Skælskør Kommune at forbedre de fysiske forhold i de kommunale vandløb Lungrenden og Øllemoserenden ved at udføre en række restaureringstiltag på udvalgte strækninger af vandløbene, idet sådanne tiltag kan medvirke til at vandløbenes tilstand forbedres og målsætninger opfyldes.

Lungrenden og Øllemoserenden er optaget som offentlige vandløb i Skælskør Kommune. Lungrenden er et tilløb til Øllemoserenden, og begge vandløb er en del af Tude Å-systemet.

Projekterne indeholder forslag til en række tiltag i og omkring det enkelte vandløb – udlægning af sten og gydegrus, etablering af sandfang, fjernelse af faunaspærringer, etablering af stryg, bekæmpelse af Rød Hestehov – tiltag, der samlet set forventes at skabe en væsentligt forbedring af forholdene i vandløbene samt skabe en mere varieret natur omkring disse.

Sammenfatning af anlægsudgifter incl. projektering:

Lungrenden	kr. excl. moms	98.000,-
Øllemoserenden	kr. excl. moms	101.000,-
I alt	kr. excl. moms	199.000,-

Tidsplan:

Reguleringsprojekterne sendes i høring i starten af maj 2006. Det praktiske arbejde forventes at blive påbegyndt umiddelbart efter høringsperiodens udløb (4 uger) efter indarbejdelse af eventuelle tilretninger.

Lungrenden

Lungrenden er et kommunalt vandløb beliggende i Skælskør Kommune. Den opstrøms del af vandløbet forløber i Hashøj Kommune. Lungrenden har udløb i Øllemoserenden. Den strækning af Lungrenden der forløber i Skælskør Kommune er 2336 meter, hvoraf de første 1100 meter er åbent. Herefter følger en rørlagt strækning på ca. 800 meter. Endelig følger en rigtig god strækning hvor vandløbet igen åbent, bortset fra de sidste ca. 16 meter inden udløbet i Øllemoserenden, hvor Lungrenden igen er rørlagt. På denne sidste del af vandløbet er der en styrbrønd i st. 2322, der virker både som fauna og fiskespærre.

Lungrenden er i henhold til Vestsjællands Amts Regionplan målsat som B₃-vandløb. Kravet til faunaklasse er sat til 4.

Lungrendens faldforhold er rimeligt gode (1,3-6,8 ‰) og vandløbet er specielt på den nedstrøms del et naturligt slynget vandløb med høller og stryg. På strækningen fra rørdløbet i st. 1920-2320 er vandløbet præget af stor erosion med deraf følgende sandvandring som følge af en massiv bevoksning af rød hestehov på brinkerne. På strækningen opstrøms station 920 er vandløbet ligeledes præget af sandvandring.

Vestsjællands Amt har 2 faunastationer i Lungrenden, en beliggende i den opstrøms del i Hashøj Kommune, der ved de seneste målinger svinger mellem faunaklasse 3 og 4, samt en beliggende i Skælskør Kommune opstrøms broen ved st. 920. Ved de seneste 3 målinger i Skælskør Kommune har Vestsjællands Amt bedømt Lungrenden til faunaklasse 5 hvilket er en faunaklasse bedre end det fastsatte krav på 4.

Skælskør Kommune ønsker alligevel at forbedre de fysiske forhold på den nedstrøms del af vandløbet, idet kommunen med disse tiltag håber at skabe grundlag for fiskebestandens udbredelse i vandløbet, herunder etablere gydemuligheder for ørredfisk.

Det udarbejdede projekt for Lungrenden indeholder forslag om følgende tiltag:

Sandfang

Der sker en stor sandtransport i Lungrenden. Sandvandringen medfører, at de nedstrøms beliggende strækninger overlejres med sandkorn. Dette er et problem i forbindelse med gydepladser, og generelt vil levevilkårene forringes for bunddyrene når der forekommer sandvandring.

For at undgå unødigt transport af sand i det åbne vandløb foreslås det derfor at etablere et sandfang umiddelbart opstrøms overkørslen i st. 920. Stedet er velegnet, idet der her ligger et lille uopdyrket trekantområde der er afskåret dels af vandløbet, dels af veje på 2 sider. Vandløbet ligger samtidig ikke så dybt i terrænet.

Opgravet mængde: ca. 50 m³.

Anlægspris: 15.000,- kr.

Brinksikring ved udlægning af større sten

Som følge af Lungrendens relativt gode fald og ubeskyttede brinker foreslås det at udføre en brinkssikring umiddelbart nedstrøms rørudløbet i st. 1920 samt i ca. 2120, hvor vandløbet slår et skarpt sving mod vest. Brinksikringen skal sikre mod unødigt sandtransport.

Udlagt mængde sten: ca. 4 m³

Anlægspris: ca. 8.000,- kr.

Brinksikring af strækning ved bekæmpelse af Rød Hestehov

Store dele af Lungrenden er domineret af bevoksninger med Rød Hestehov. Dette bevirker, at brinkerne står ubeskyttede og at vandløbet er udsat for en unødigt stor erosion af siderne med deraf følgende sandtransport.

I projektet anbefales det derfor at udlægge en ca. 300 meter lang strækning fra rørudløbet i st. 1920 til udløbet i Øllemoserenden som forsøgsstrækning til bekæmpelse af Rød Hestehov.

Forsøget evalueres efter et år og består i, at der foretages hyppig slåning af Rød Hestehov på strækningen i løbet af sommeren. Første slåning kombineres med græssåning (rabatblandning). Slåning foretages med maskine langs vandløbet og på brinkerne. Hvor Rød Hestehov breder sig udover 2 meter bræmmen foreslås det at der sprøjtes med round up.

Det er en forudsætning for forsøget, at der er opbakning fra lodsejerne.

Slåning samt udsåning af græs: 1200 m²

Anlægspris: ca. 5.000,- kr.

Fjernelse af faunaspærring samt etablering af stryg

Umiddelbart inden udløbet i Øllemoserenden er Lungrenden rørlagt på en 16 meter lang strækning. I starten af denne strækning er der i brønden st. 2322 et styrtfald på ca. 70 cm, der virker som både fauna- og fiskespærre.

Den opstrøms liggende strækning har potentiale til at blive gydeområde for ørreder, idet strækningen har godt fald og gode fysiske forhold, og der er desuden konstateret ørreder i Øllemoserenden.

Projektet omfatter en fjernelse af styrtet i brønden ved at åbne røret til og med brønden (2-3 meter) og erstatte styrtet af et stryg opstrøms i Lungrenden.

Styrtet udjævnes og stryget etableres ved at vandløbsbunden uddybes opstrøms, der lægges store sten der pakkes dels med mindre sten af forskellig størrelse dels med gydegrus. Fra brønden til rørudløbet i Øllemoserenden omlægges det eksisterende rør således at der fremover vil være mulighed for opgang af ørreder til Lungrenden.

Anlægspris: ca. 70.000,- kr.

Opgravet mængde: 20 m³.
Udlagt mængde sten: ca. 8³
Udlagt mængde gydegrus: ca. 30 m³.

Sammenfatning af anlægsudgifter incl. projektering::

Tiltag, Lungrenden	Strækning (m)	Antal	Pris excl. moms (kr)
Sandfang		1	15.000
Brinksikring		2	8.000
Bekæmpelse af Rød Hestehov	300		5.000
Fjernelse af Styrt og etablering af stryg	40	1	70.000
I alt ca.			98.000

Øllemoserenden

Øllemoserenden er et kommunalt vandløb beliggende i Skælskør Kommune. Både den opstrøms og nedstrøms del af vandløbet er beliggende i Hashøj Kommune. Den del af Øllemoserenden der ligger i Skælskør Kommune er 2030 meter lang. I st. 146 er Lungrenden tilløb til Øllemoserenden.

Øllemoserenden er i henhold til Vestsjællands Amts Regionplan målsat som B₃-vandløb. Kravet til faunaklasse er sat til 5.

Øllemoserendens faldforhold er på den øvre strækning ikke særlig gode (under 1 ‰) mens de på den nedre strækning (fra st. 1280-2030) er rigtig gode (ca. 2-10 ‰). Vandløbet er på denne strækning et smukt naturligt varieret og slynget vandløb med gode bundforhold, og der er konstateret flere strækninger med grus der er blevet vendt til gydning.

På den opstrøms del er vandløbet præget af manglende variation og på delstrækninger forekommer der sandvandring, der er flere steder dominans af Rød Hestehov og strækningen er temmelig lysåben.

Vestsjællands Amt har 1 faunastation i Øllemoserenden nedstrøms broen i ved st. 1152. Ved de seneste 3 målinger har Vestsjællands Amt bedømt Øllemose-renden til faunaklasse 4, og målsætningen for Øllemoserenden er derfor ikke opfyldt.

Skælskør Kommune ønsker derfor at forbedre de fysiske forhold på dele af vandløbet, idet kommunen med disse tiltag håber at skabe grundlag for, at vandløbets målsætning kan opfyldes.

Det udarbejdede projekt for Øllemoserenden indeholder forslag om følgende tiltag:

Sandfang

Der sker en stor sandtransport i Øllemoserenden. Sandvandringen medfører, at de nedstrøms beliggende strækninger overlejres med sandkorn. Dette er

et problem i forbindelse med de nedstrøms beliggende gydepladser, og generelt vil levevilkårene forringes for bunddyrene når der forekommer sandvandring.

For at undgå unødigt transport af sand foreslås det derfor at etablere et sandfang umiddelbart nedstrøms udløbet af Lungrenden, idet faldet på denne strækning er begrænset og der forekommer en del sandvandring dels fra Lungrenden, men også fra den opstrøms del af Øllemoserenden beliggende i Hashøj Kommune.

Det foreslås endvidere at etablere et sandfang umiddelbart opstrøms broen i st. 1140 for at undgå unødigt sandtransport til den nedstrøms beliggende rigtig gode strækning.

Opgravet mængde: ca. 100 m³.
Anlægspris: ca. 24.000,- kr.

Brinksikring ved udlægning af større sten

Ved Lungrendens udløb i Øllemoserenden er den modsatte brink stærkt præget af erosion som følge af Lungrendens høje vandhastighed ved udløbet. For at sikre den venstre brink i Øllemoserenden, foreslås det derfor at udlægge større sten for at undgå unødigt erosion med heraf følgende sandtransport.

Udlagt mængde sten: ca. 3m³.
Anlægspris: ca. 3.000,- kr.

Udlægning af større sten samt tilførsel af grus/stenbund

Den øvre del af Øllemoserenden er kendetegnet ved et udrettet og relativt kedeligt forløb med forholdsvis lav, meget ensartet vandhastighed.

I projektet anbefales det derfor at udlægge større sten på strækningen for at skabe variation i strømforholdene samt for at skabe en mæandrerende strømrende. Udlægning af større sten vil desuden sikre en mere selvrensende strømrende, samtidig med at antallet af biologiske nicher øges og iltindholdet i vandet forbedres.

De større sten skal placeres i mindre dynger ved skiftevis den ene og den anden brink, og må ikke give problemer for vandløbets vandføringsevne ved store afstrømninger.

Udlægning af sten sker kun såfremt der ifølge opmålinger er plads i forhold til regulativet.

Samtidig med udlægningen af sten udlægges der gydegrus og småsten på 2 strækninger hvor faldforholdene tillader det af ca. 10 meters længde. Dette gøres for at tilføre mere af denne substrattype til strækningen, således at forholdene for bundfaunaen kan forbedres.

Det foreslås, at der udlægges større sten og grus/småsten på relevante delstrækninger af Øllemoserenden ca. st. 200-1100.

Udlagt stenmængde: ca. 4m³.

Udlagt mængde gydegrus/småsten: ca. 12 m³.

Anlægspris: ca. 12.000,- kr.

Fjernelse og udbedring af rørunderføringer

Ved røroverkørslerne i st. 1650-1654 og st. 1734-1740 forekommer der små styrt der specielt ved lave vandføringer kan virke som en faunaspærre for fisk og smådyr. Rørene er desuden underdimensioneret til større vandføringer, hvilket gør at vandhastigheden ved rørudløbet bliver særdeles stor med erosion nedstrøms røret til følge.

Det anbefales derfor ifølge aftale med lodsejeren at fjerne den ene røroverkørsel (st. 1650-1654) og herefter udjævne faldet på denne strækning ved at etablere et stryglignende forløb bestående af sten og gydegrus.

Den næste røroverkørsel (st. 1734-1740) omlægges ved dels at benytte et større rør (Ø120) dels at nedlægge røret ca. ¼ under den regulativmæssige bund.

Fra rørudløbet afvikles faldet ved at etablere et stryglignende forløb på ca. 10-20 meter bestående af sten og gydegrus.

Begge tiltag vil forbedre vandføringsevnen på en kort strækning ved store afstrømninger, idet de eksisterende røroverkørsler er begrænsende for vandløbets vandføringsevne. Ved de mindre afstrømninger er der ingen afvandingsmæssige konsekvenser.

Udlagt stenmængde: ca. 10m³.

Udlagt mængde gydegrus/småsten: ca. 15 m³.

Anlægspris: kr. 62.000

Sammenfatning af anlægsudgifter incl. projektering:

Tiltag, Øllemoserenden	Strækning (m)	Antal	Pris excl. moms (kr)
Sandfang		2	24.000
Brinksikring		1	3.000
Udlægning af større sten samt sten/grus	900		12.000
Fjernelse og udbedring af røroverkørsler			62.000
I alt ca.			101.000